

Kr., učiteljica v Sežani in g. S. Sila, učitelj v Štorjah. — V deželno učiteljsko konferencijo g. Iv. Bano, učitelj v Divači in g. Franc Tomšič, nadučitelj v Nabrežini.

Potem se je sprejel predlog g. A. Kosovelja, nadučitelja v Sežani: „C. kr. okrajni šolski svet deluj v to pri merodajnem faktorju, da se čim preje izboljša gmotno stanje učiteljstva Goriško-Gradiščanskega!“ — G. nadzornik je obljubil, da bo v tem smislu stavljal predlog v okrajnem šolskem svetu, kar se je z odobravanjem vzelo na znanje.

S tem je bil spored konferencije ob 2 $\frac{1}{2}$ uri popoldne končan.

G. predsednik M. Kante se zahvali učiteljstvu za obilen trud pri konferenciji, se spominja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in učiteljstva ter zaori mogočni trikratni „živio“.

Končno se je podpredsednik g. A. Benigar, nadučitelj v Tomaju, zahvalil predsedniku za spretno in nepristransko vodstvo konferencije in učiteljstvo se je z živio-klici odzvalo.

Potem je bil skupni obed v gostilnici g. Mahorčiča. Tam so se glasili naši „slavci“, prepevaje lepe narodne pesmi. Proti večeru smo se razšli, upajoč, da se vidimo meseca oktobra pri zborovanju učiteljskega društva v Komnu.

Društveni vestnik.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje dne 15. oktobra ob 1 $\frac{1}{2}$ dveh popoldan v šolskih prostorih v Letušu. Na dnevnem redu je predavanje g. Marschitza: „Nazorni nauk na nižji stopnji“. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu. Na veselo svidenje v prijaznem Letušu!

Anton Farčnik, predsednik.

Vabilo. V smislu sklepa bo prihodnje zborovanje „Učit. društva za celjski in laški okraj“ v nedeljo, dne 8. novembra t. l. ob 1 $\frac{1}{2}$ 11. uri popoldne v okoliški deški šoli v Celju. Vspored: 1.) Zadnji zapisnik. 2.) Petje. 3.) Društvene zadeve in nasveti. 4.) Poročilo o glavnem letošnjem zborovanju „Lehrerbund“ v Lipnici. (G. Exel-Vojnik). 5.) Iz šolske prakse. K obilni udeležbi vabi vljudno

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Štajerski „Lehrerbund“ v Lipnici. Štajerska učiteljska zveza, ki združuje tudi slovensko učiteljstvo, je dne 14. in 15. kimavca zborovala v prijazni Lipnici. Udeležba je bila jako obila. Glavnega zborovanja se je udeležilo okroglo 350 učiteljev. Brezdvomno bi bila ista zlasti s strani učiteljic še večja, da niso prav iste dni razsajali hudi viharji s silnimi nalivi. Lipnica je oblekla v času našega shoda praznično obleko. Deputacija občinskega zastopa in domačega učiteljskega društva je sprejemala udeležnike na kolodvoru, s hiš so plapolale zastave došlim v pozdrav.

Dne 14. kimavca so se pričela posvetovanja. Od 9. zjutraj do pol 2. popoldne je trajalo zborovanje bundovega odbora. Ob dveh se je pričelo zborovanje društva „Samopomoč“. Iz poročila posnamemo, da je štelu društvo dne 15. avgusta t. l. 629 članov. Število do sedaj pristopnih znaša 674, od teh je umrlo 28 članov, 17 pa jih je izstopilo, oziroma so se izbrisali. V vsem je društvo do sedaj izplačalo 27.228 K zavarovalnine in šteje danes 16.000 K rezervnega fonda. Društvo deluje 7 let. Zanimanje zanj je veliko in vedno narašča. Umevno: saj je to naše delo v blagor naših. Naj bi procvetalo!

Ob 4. otvori zvezin predsednik Killer zborovanje delegacije in poroča na kratko o bundovem delovanju. Zveza si je marno prizadevala izposlovati izboljšanje onih razmer, ki jih provzročila novi plačilni zakon posebno mlajšim tova-

rišem; ali vse tozadevne peticije in reklamacije so romale v koš in iz koša neznano kam. Odgovor nanje je bil zmeraj prav kratek in jasen. Disciplinarni zakon pride v letošnjem zasedanju deželnega zbora v razpravo. V enketo, ki se je pečala s pretresovanjem istega zakona, je odposlal bund zastopnika Otterja. Predsednik Killer se ob tej priliki zahvali imenovanemu tovarišu za njegovo temeljito in odločno obrambo učiteljskih pravic, delegacija pa daje duška zasluženemu priznanju z živahnim ploskanjem. Govorec o bundovem glasilu, pozivlja predsednik vse društvene načelnike, naj resno vplivajo na to, da se bo pridno dopisovalo. Posebno kratko poročila o društvenih zborovanjih, in sploh vse, kar bi utegnulo zanimati, naj se točno in zanesljivo objavlja.)

Delegacija je soglasno sklenila, da znaša bundova članarina 4 K na leto; v nji je že všteta naročnina za bundovo glasilo, ki se bo članom redno dopošiljalo. Na tem mestu naj omenim, da je izzval ormoški delegat, tovariš g. Košar, prav zanimivo debato, ki pojasnjuje, da se smatrajo bundovim članom a) vsa ona društva, ki so korporativno prijavila svoj pristop (posredni člani) in b) vsi oni društveni okrajnih učiteljskih društev, oziroma učitelji sploh, ki se naravnost ali potom društvenega vodstva javijo za sprejem (neposredni člani). Ta ukrep ne izpremeni na obstoječem redu prav ničesar. Vsak odjemalec lista je plačeval do sedaj s članino vred 4 K na leto in narobe; nobeden član okrajnega učiteljskega društva ni prisiljen postati član bundov. Gre se le za to, da se uredi in olajša vodstvu poslovanje. Število naročnikov „Schul- und Lehrerzeitunge“ je naraslo od lanskega leta za 240. Seveda so tudi v bundovih vrstah znikerni plačniki. Kako bi bilo mogoče drugače izkazati ogromno vsoto 1400 K izostale naročnine?! O tem bo treba v domačih društvih resne besede!**)

Tovariš Schreithofer je poročal o ustanovitvi častnih sodov. Uprav fasciniral je navzoče za uvedbo takih institucij v debati predsednik nemško-avstrijske učiteljske zveze, tovariš Kerzler iz Nižje Avstrijske. Zadeva je jako važna in bo prišla na dnevni red okr. učiteljskih društev. Z uspehi teh posvetovanj se bo baval bundov odbor in ukrenil potrebne korake.

Proti 8. uri se je seja odposlancev zaključila, in že je vrel občinstvo v veliko in obsežno dvorano g. Neuböcka, kjer sta domača in mogočna zbora pevcev in godbenikov priredila uprav sijajen večer učiteljstvu na čast. Petje, godba, samospevi, deklamacije, nagovori, pozdravi in zahvale — vse to se je menjavalo in tekmovalo med seboj in nam sladilo vžitka polne ure, ki ostanejo vsakemu udeležencu v prijetnem in trajnem spominu.

Prihodnjega dne točno ob 9. se je otvorilo glavno zborovanje. Predaval je profesor g. Wesely o preustrojitvi risarskega pouka v ljudskih šolah in tovariš g. Otter o disciplinarnem zakonu. Oba predmeta imata aktuvalen značaj; bila sta v rokah jako spretnih poročevalcev in sta imela jako pazne in navdušene poslušalce. Bundovo glasilo bo o obeh obširno poročalo, takisto bodo to storili delegatje v svojih društvih, zato sklepam „Tovariševo“ poročilo le še z naznanilom, da so voljeni v odbor g. Killer, predsednikom, in iz Spodnjega Štajerskega tovariši gg. Gradišnik Armin, Porekar Anton, Požegar Avgust in Slanc Ernest.

Vse zborovanje je bilo strogo stanovsko, stvarno in globoko resno. Tudi gostoljubni Lipničani so uvaževali to naše delo, in harmonija med tovariši obeh narodnosti je bila ves čas blagodejna in vtisk najboljši. Kako bi moglo biti tudi drugače? V odboru in vodstvu bundovem stoje izkušeni in odločni tovariši, in slovenska delegacija je obrnila z novimi upi korake v svojo ožjo domovino.

Delegat.

*) V tem ozru vlada neverjetno velik indiferentizem. Navadno je to delo zapisničarjev. Treba jih bo „prijeti“. Naj pišejo, ali pa naj odložijo mandate.
Op. por.

**) Nekateri menda mislijo, da rastejo časopisi na drevju, ali pa da jih sipljejo iz nebes. Papir, tisk, odgovorno uredništvo, razpošiljanje lista in drugo poslovanje, to vse je zastoj — menijo!?

Op. por.

Goriško.

Redno zborovanje učit. društva za sežanski šolski okraj bo v Komnu, dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne. Vpored: 1.) Učna slika iz prostr. risanja. 2.) Pozdrav predsednikov. 3.) Overovljenje zapisnika. 4.) Referat (gosp. nadučitelj Konel). 5.) Predlogi. 6.) Vaje v petju: a) Na planine (Moh. p. I. str. 22.), b) Moj dom (Moh. p. I. str. 87.) K obilni vdeležbi vabi vljudno odbor.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“. Štev. 10 ima tole vsebino: 1. Jesenske pesmi. Borisov. 2. Žabe so jih pojedle. Jožef Krvan. Povest. 3. Prvi dimnikar. Kompoljski. Povest s podobo. 4. Ivan Škrjanec. Lad. Ogorek. Življenjepis s podobo. 5. Žalostna pot. Cvetko Slavin. Pesem. 6. „Či-či Stanka!...“ Cvetko Slavin. Pesem s podobo. 7. Jezica malih. F. Palnák. Povest. 8. Padla je slanica... Borisov. Pesem. 9. Jutranji izprehod. Cvetko Slavin. Povest s podobo. 10. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. Solovej. Povesti. 11. Tri veše. Cvetko Slavin. Pesem. 12. Povodni mož na Mrzlici. Mihael R. Pravljič. 13. Vestna straža. Peter Petrovič. Povest. 14. Obisk. E. Gangl. Pesem. 15. Pouk in zabava. Kdo sem. A. Kosi. Uglasbena pesem. 16. Novice. Računska šala. Rešitev zastavice v podobah in rešilci.

Mali vitez. Tega slovečega Sienkiewiczzevega romana je izšel 18. in 19. sešitek. Cena sešitku 40 h.

Učne slike iz nazornega nauka za I. in II. razred. (Podrobni učni načrt.) Uredil Anton Maier. — Naše uredništvo sicer ni bilo toliko vredno, da bi prijelo običajni izvod te epohalne brošure v oceno, vendar smo bili toliko srečni, da smo vsaj nekotiko mogli pregledati nje vsebino. Govorili bomo o nji o drugi priliki in na drugem mestu.

Ženska ročna dela za pouk na ženskih učiteljskih. (Pomožna knjiga za učiteljice.) Sestavila Pavla pl. Renzenberg, c. kr. učiteljica na ljubljanskem učiteljskem. III. del. Sivanje. S 66 nariski in z dvema polama s kroji. Cena mehko vezani knjigi 3 K 10 h, trdo vezani 3 K 50 h. V Ljubljani. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Str. 149. — Praktično sestavljena in spisana knjiga bo gotovo dobro služila učiteljicam ženskih ročnih del. Morda nam pošlje katerakoli koleginja strokovnjaško oceno. Prosimo zanjo javno, ker so bile naše špeciialne prošnje brezuspešne.

Urbánkův Kapesní kolendař českého učitelstva na školni rok. 1903—1904. Uredila sta ga J. Urbánek-Budějevický in Ant. Konst. Viták. Stane s pošto 70 h. Naroča se pri založniku Urbánku v Pragi.

Vestnik.

Osebnosti na Kranjskem. Absolvirana učiteljska kandidatinja Marija pl. Kleinmayrova je provizorično nastavljena v Dobu. Absolvirani učit. kandidat Ivan Čepon je imenovan provizoričnim učiteljem v Rakitni, absolvirana učit. kandidatinja Ana Vižinova pa za provizorično učiteljico pri Sv. Trojici. Absolvirana učit. kandidatinja Evlalija Tavčarjeva je provizorično nastavljena v Krškem. Začasno so nastavljene kot učiteljice in šolske voditeljice te-le gđe. učiteljske kandidatnje: Amalija Jegličeva v Kokri; Antonija Rakovčeva v Št. Lenartu in Suzana Balohova v Črnučah. Provizoričen učitelj Ivan Štrekelj je premeščen na štirirazrednico na Vrhniki. Kot suplentinje so nastavljene absolvirane učiteljske kandidatnje gđe. Josipina Mučeva na Vačah, Marija Odlasekova pri D. Mariji v Polju in Avrelija Brezečeva v Dvoru. Kot provizorične učiteljice so nastavljene absolvirane učiteljske kandidatnje gospice Pavla Buhova v Sostrem, Marija Petteroseva v Postojni, Angela Troštova v Budanju, Avrelija Brežič v Dvoru;

vpokojeni učitelj Štefan Bink je imenovan pomožnim učiteljem in šolskim voditeljem v Dvoru; učiteljica gospa Hortenza Vokač pa je postala šolska voditeljica v Mehovem.

Regulacija plač kranjskega učiteljsva. Kranjski klerikalni deželni poslanci uganjajo zopet brezsmiselno obstrukcijo, da ne more priti regulacija naših plač na vrsto. Poslanec Hribar je stavil nujni predlog glede preosnove ljubljanskega učiteljstva in glede regulacije učiteljskih plač. Ali kaj pomaga to, ko ne puste klerikalci, ti tatovi časa in našega pošteno prisluzenega kruha, da bi deželni zbor kranjski redno funkcioniral. Najgrše in najnesramnejše pri tem pa je to, da podpira kvarno obstrukcijo celo učitelj-poslanec in predsednik „Slovaške zveze“, Jaklič, ki s tem kaže, da je samo naroden konzumar in da je že davno izgubil vsako čuvstvo za pošteno učiteljsko stvar. Do duše ga bodi sram! — Deželni šolski svet kranjski se je končno tudi ganil in sklenil, da predloži deželnemu zboru predlog glede povišanja učit. plač. Deželni šolski svet predlaga, da se v ta namen poviša deželna doklada za štiri odstotke. Če se to zgodi, t. j., če pride ta predlog razpravo, bodo dr. Šusteršič, Jaklič & co. razbili deželni zbor, in kranjskem učiteljstvu ostanejo — prazni žepi! Klerikalcem manjka — leskove masti!

Nekje na Kranjskem je župnik, ki se mu sanja, da mora učitelj s šolsko mladino in zastavo paradirati — čujte in strmite! — pri njegovi inštalaciji! Ta naivna prevzetna duša misli, da smo učitelji še vedno mežnarji, ki moramo delati štafažo, kadar se to zazdi mogočnemu fajmostru! Neimenovani župnik že dlje časa nagaja dotičnemu učitelju, oziroma njegovi familiji celo v cerkvi. Povemo mu, da ga bomo prav pošteno pocukali za ošabni nos, če ne bo takoj miren in dostojen! Bilo bi v resnici potrebno, da nekoliko pogledamo v Babno polje, kako se tam napihujejo gotovi ljudje!

Prihodnje usposobljenostne preizkušnje za občne ljudske in meščanske šole se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani dne 3. novembra 1903, ob 8. uri zjutraj na c. kr. učiteljskem. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji je po predpisanem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 28. oktobra 1903 v rokah izpraševalne komisije.

Preizkušnje usposobljenosti za ljudske in meščanske šole se prično pred izpraševalno komisijo v Gorici, dne 4. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj. Prošnje za pripust je vlagati do 15. t. m.

† Franja Kuštreba. V Zagrebu je umrl 15. pret. mes. Franjo Kuštreba, umirovljeni vadniški učitelj in prvi član „Hrv. pedagoško-književnega zbora“. Pokojnik je bil visoko naobražen mož in izvrsten učitelj. L. 1866. se je udeležil tudi vojske na Laškem in bil odlikovan za hrabrost s srebrno svetinjo.

Izboljšanje učiteljskih plač v Dalmaciji. Glasilo dalmatinskega učiteljstva „Učiteljski glas“, piše: Čitali smo, da je deželni odbor izgotovil načrt za izboljšanje naših plač. Ta vest nas je vzradostila. — Kdaj li bo enaka vest vzradostila slovensko učiteljstvo?

612 učiteljic brez službe. Hrvaška naučna uprava je sestavila imenik učiteljic, ki so dovršila svoje študije, a so brez službe in kruha. Takih učiteljic je sedaj v kraljevini 612, večinoma so to hčere manj imovitih ali naravnost revnih staršev. Pisarne naučne uprave so dan na dan oblegane, vsakega najnižjega uradnika iščejo za protektorja. Toda vse zaman, nobene prazne službe ni v deželi, kjer sta dve tretjini za šolo godnih otrok brez vsakega pouka, in kjer je število analfabetov naravnost strašno. Tudi to je sad 20letnega Kluenovega sistema. Ako bi bila vlada poštena bi zaprla žensko učiteljske dokler ne more preskrbeti izšolanim učiteljicam kruha.

Italijansko šolo je ustanovila „Lega nazionale“ v popolnoma slovenskem kraju v Neblem v Brdih, samo da izziva Slovence.

Članem goriškega dež. šolskega sveta, in sicer za tekočo funkcijsko dobo, je imenovan ravnatelj goriškega gimnazija, g. Fr. Simzig.